

ARIE'S PREEK

door

Nora

NIJKERK, G. F. CALLENBACH.

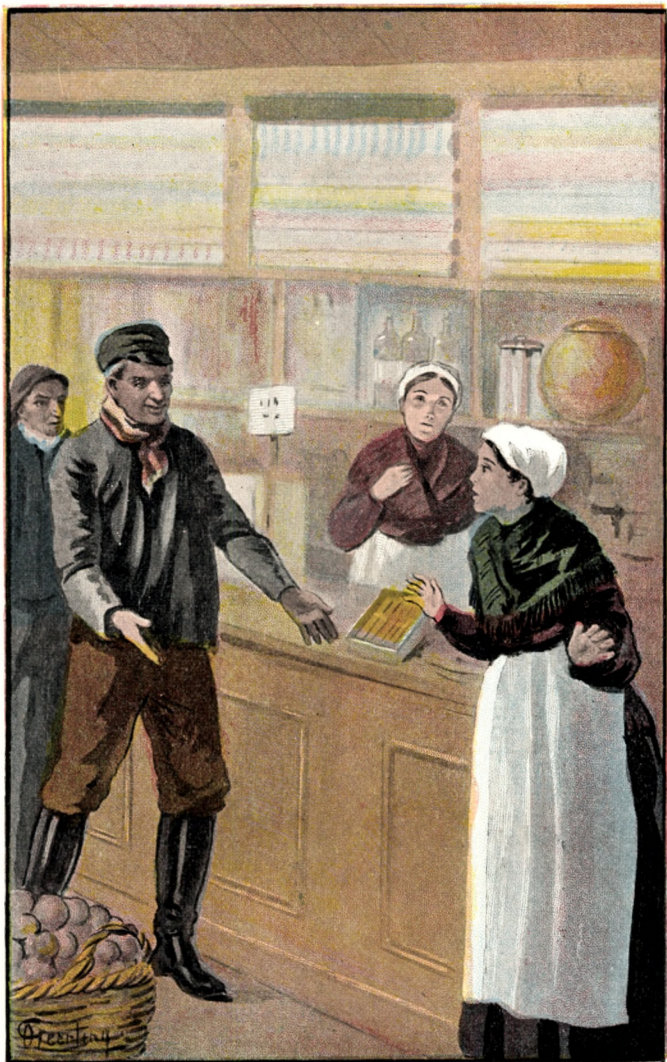
ARIE'S PREEK :—:
: : OF GOD IS LIEFDE

:—: DOOR :—:

N O R A

TWEEDE DRUK

NIJKERK . G. F. MULLENBACH.

HOOFDSTUK I.

„Ga naar de kerk, ga naar de kerk!”

Deze woorden werden uitgeroepen door een kleinen krullebol, die aan het strand van een onzer visschersdorpen speelde. Er was een vlaggestok op het strand, waarvan een van de touwen los hing en het kleine ventje trok aan het touw, alsof hij een kerkklok luidde. Telkens riep hij met een plechtig stemmetje: „Ga naar de kerk, ga naar de kerk!”

Een wezenlijke kerkklok luidde op eenigen afstand en scheen dezelfde noodiging te herhalen: „Ga naar de kerk, ga naar de kerk.” Er waren op het strand geen kerkgangers behalve de kleine klokkeluiden en een aardig meisje met een' grooten zonnehoed op, die op een klein kindje paste, een echt gezond, door de zon verbrand buitenkindje, dat rustig op zijn duim zat te zuigen en het spel van den klokkeluiden met bewondering gadesloeg. Kleine kinderen hebben geen oog voor de schoone natuur; ons kleintje was gewoon aan de prachtige zee, de voor anker liggende visschersbootjes en het met schelpen bezaaide strand, maar het klokkeluiden was een ongewoon spel voor hem en hij was op zijne manier bepaald nieuwsgierig om te weten wat er volgen zou.

De kerkklok in de verte zweeg en toen staakte ook de kleine klokkeluiden op het strand zijn werk.

„Kom,” zeide hij, „laat ons nu den dienst beginnen, ik zal een versje opgeven.”

De woorden van het versje waren aan de oudste kinderen bekend; zij zongen het zonder zich om maat of wijs te bekommeren en het kleintje nam zijn duim uit den mond en zong naar hartelust mee met woorden en muziek, die geheel eigen maaksel waren. Het geheel klonk prachtig; een leeuwerik, die boven hun hoofd zong, hield op om te luisteren; misschien luisterden de engeltjes ook, want staat er niet geschreven: „Uit den mond der jonge kinderen hebt Gij Uw lof bereid?”

Het gezang was uit; er was een pauze in den dienst.

„Wat nu, Arie?” vroeg het oudste lid der vergaderde gemeente.

„We zullen nu eens wat gaan eten,” zei Arie, ging op het gras zitten en haalde uit zijn zak een handvol onrijpe kruisbessen, die hij onder zijn gehoor verdeelde.

Terwijl de kinderen bezig waren ze op te knabbelen, verscheen er een nieuwe kerkganger in de gedaante van een langen man, die in het dorp bekend stond als lange Hendrik.

„Zoo, zoo,” zei hij met luide stem, „wordt hier kerk gehouden?”

„Je hebt het geraden,” zei Arie vrijmoedig; „het is heusch een kerk. Ik heb de klok geluid en wij hebben een lied gezongen en toen wat zitten eten. Als je eerder gekomen waart zou je ook wat lekkers gehad hebben, maar nu is alles op.”

„Dat is jammer,” zei Hendrik, „maar wat gaat ge nu doen?”

„Nu gaan wij een ander vers zingen.”

Arie gaf het gezang op en de aanwezigen rezen van hunne zitolaatsen op. Het was eene grappige, kleine

vergadering; een klein meisje met een zonnehoed, een aardig, klein kindje en een reus van een man, die het vasthield, opdat het niet zou vallen en Arie, die voorzong. Het kleintje kraaide van plezier en toen allen zwegens strekte Hendrik zijn lange beenen op het strand uit, en zei:

„Wat zal er nu volgen?”

„Er moest nu een preek volgen,” opperde Katrientje.

Katrientje was het meisje met den zonnehoed; zij had hem afgenomen en liet hem aan de linten heen en weer bengelen.

„Er *moet* gepreekt worden,” zei Arie. „Zoudt gij willen preeken, Hendrik?”

Hij deed zijne vraag zoo beleefd, alsof hij een burge-meester aansprak.

„Nee, dank je, vriendje, daar heb ik geen slag van; ik kan beter naar een preek luisteren dan er een houden. Maak zelf maar een preek, maar laat het niet te lang duren.”

Dit was niet aanmoedigend, maar Arie liet zich niet uit het veld slaan; hij had de klok geluid, de verzen opgegeven en nu wilde hij den dienst niet staken omdat er moest worden gepreekt. Hij stond een beetje verlegen op, struikelde eerst over Hendriks lange beenen, en ging toen naast den vlaggestok staan. Hij was zulk een aardige preeker met zijn opgewekt bruin gezichtje, zijn blauw tricot pakje, dat hij alleen des Zondags droeg, en witte kousen, die zijn bloote beentjes maar half bedekten.

Doch waarover zou hij preeken? Een oogenblik was dat een groote moeilijkheid voor het ventje; hij keek besluiteloos naar de lucht en naar den top van den vlaggestok, maar tevergeefs. Eensklaps herinnerde hij

zich zekere woorden, die thuis boven zijn bedje hingen.

„God is liefde,” zei Arie, de gemeente aansprekende. „God is liefde, want Hij maakte de wereld en de lucht en de zee;” hier hield hij op en zag rond om zich te herinneren wat God meer geschapen had. „Hij maakte de groene heuvels en de velden en het koren, dat groeit en de zon en de roode kersen en

„En de kruisbessen,” viel Katrientje in.

„En de kruisbessen,” vervolgde Arie, „en den wind, die de schepen laat zeilen, en de visschen, o, zoovele visschen, oesters en krabben en de mossels, alles in de zee en alles op het land, ezels en ganzen en eenden

„Kwak, kwak,” viel het kleintje vroolijk in.

„En vlinders en vliegen en bijen en alle kleine diertjes.”

Hier begaf Arie's verbeelding hem; hij had zich toch al veel van Gods schepping herinnerd voor zulk een kleinen jongen.

„Gij hebt de bloemen vergeten,” zei Katrientje verwijtend, „wat zouden wij doen als God ons geen bloemen gaf?”

Katrientje had gelijk; wat zouden de menschen beginnen als er geen bloemen waren?

HOOFDSTUK II.

Terwijl de dienst op het strand onder den vlaggestok plaats had, werd er een geregelder dienst en preek gehouden in de kleine dorpskerk. Het was nog al een lange preek, en de menschen begonnen zich te vervelen en wierpen verlangende blikken naar de

open deur, waardoor men het schoone landschap zag.

De gemeente, die in de kleine dorpskerk vergaderd was, bestond bijna geheel uit visschers en zeelieden met hunne vrouwen en kinderen. De apostel Petrus was een visscher; dus was het kerkje eertijds door het nog Roomsche voorgeslacht naar hem genoemd. *Indien* Petrus in plaats van den predikant van dezen kansel gepreekt had, zou hij misschien denzelfden tekst genomen hebben. Hij zou evenals de dominee zijn hoorders allicht herinnerd hebben, hoe onzeker het leven is en hoe noodzakelijk men dus bijtijds den weg moet inslaan, waarlangs we komen in het eeuwige leven.

„In het midden van het leven zijn wij in den dood,” zei de predikant. „Gij dan zijt ook bereid, want in welk uur gij het niet meent, zal de Zoon des menschen komen.”

Hij keek rond naar al de bekende gezichten om hem heen; hij kende ze allen, evenals een herder zijne schapen kent. Velen hunner had hij altijd gekend; hij had ze gedoopt, hen week aan week op de catechisatie onderwezen; hij had ze aangenomen en getrouwd, toen die gelukkige tijd daar was, en hij zou misschien nog eens op hun graf spreken.

Na den dienst wachtte hij tot zijn gehoor uit het gezicht was; mannen, vrouwen en kinderen; oudjes, die bijna bezweken onder den last hunner jaren en kleine kinderen, die aan moeders hand huppelden; toen sloeg hij den weg naar de pastorie in, en zijne lippen herhaalden onwillekeurig de woorden: „Midden in het leven zijn wij in den dood.”

Er was niets dat aan den dood deed denken op zulk een heerlijken zomerdag. De warme zonneschijn, die over het landschap speelde, de met bloemen bezaaide

velden, de blauwe zee, waarin de heldere lucht zich spiegelde, de vogels, die zich verheugden in het schoone weder, alles sprak van leven, leven en liefde.

Op den weg naar het strand liepen twee menschen in gedachten verzonken; een van hen was een jong vrouwtje met een lief gezicht en eenvoudig, maar netjes gekleed; de ander was een echte zeeman, een knappe jonge man met donkeren baard en vriendelijke bruine oogen.

„Wat een ernstige preek was het, Willem,” zei de vrouw tot haar metgezel.

„Ja,” zei de zeeman, „het was een heel ernstige preek. Men heeft het hier wel noodig, waar men nooit weet, wat de volgende dag brengen zal; verleden week zijn er van Z. weer twee menschen verdronken; 's morgens waren zij gezond en sterk en 's avonds al dood. Zoo iets kan ons allen overkomen; de dominee kan er ons niet te dikwijls aan herinneren, dat er maar als eene schrede tusschen ons en den dood is.”

Het was een somber onderwerp voor zulk een schoonen dag; alles scheen zoo vol leven en vroolijkheid, dat zij spoedig ophielden er over te praten. Aan het strand gekomen ging Willem Jansen de kinderen halen, die onder den vlaggestok speelden, en Marie ging naar huis om voor de koffie te zorgen.

Zij woonden in een aardig klein huisje, dat met rozen en kamperfoelie begroeid was; een poortje gaf toegang tot een tuin, waarin allerlei groenten, vruchten en bloemen wild dooreen groeiden; men zag er erwten en boonen naast volgeladen appel- en pereboomen, terwijl de bloemperken bezaaid waren met reseda, vergeet-mijn-nietjes en lelies. Het geheel zag er allerliefst uit op dezen schoonen zomerdag; geen wonder dus, dat Marie

Jansen, die aan de deur op haren man en de kinderen stond te wachten, zichzelf de meest bevoorrechte vrouw van de wereld vond en God dankte voor haar geluk.

Misschien dacht haar echtgenoot hetzelfde, toen hij door het dorp kwam met het kleintje op zijn schouder en Arie en Marie aan de hand; de kleine jongen gaf zijn vader een opgewonden verslag van den kerkdienst op het strand, en vertelde hoe goed het gehoor zich gedragen had. Hun weg leidde voorbij den grootsten winkel van het dorp; de eigenares, de weduwe Jansen, stond aan de deur met eene buurvrouw te praten. Zij kwam ook uit de kerk en zag er met haar zijden japon, haar kanten mantel en glacé handschoenen geheel als eene dame uit. Zij moest wel een winstgevende zaak hebben om zulke mooie kleeren te kunnen dragen! Vrouw Jansen was een kort, gezet vrouwtje met een lastig humeur; het warme weder en de lange wandeling hadden haar vermoeid, en hare stemming verbeterde er niet op, toen zij niet dan na heel veel moeite de nieuwe glacé handschoenen van haar warme handen kon trekken. Terwijl zij nog met de onwillige handschoenen bezig was, kwam Willem Jansen met de kinderen voorbij; het kleintje gaf haar kushandjes en de beide oudsten zeiden haar vroolijk goedendag; de meeste menschen zouden schik in dit aardig tooneeltje gehad hebben, maar het scheen vrouw Jansen nog meer te ontstemmen.

„Zie mijn neef eens aan,” zei ze, „wat een aanstellerij, om zoo met de kinderen door 't dorp te hollen; hii maakt veel te veel werk van die kinderen; het is of ze van goud zijn.”

„Zij zijn hem meer waard dan goud,” zeide de buurvrouw, die niet met onwillige handschoenen te kampen

had, en dus beter gestemd was; „gij moest eens zien hoe lief hij voor zijne vrouw is; 't is alsof zij nog verloofd zijn. Hij zwoegt nacht en dag voor haar en voor de kinderen; als hij niet op zee is werkt hij in den tuin; nooit ziet men hem met een pijp in den mond ledig op het strand liggen, zooals vele andere mannen.”

„Dat is zijn verdiende loon,” zei vrouw Jansen; „hij heeft het vooruit geweten; hij kon met mijne Johanna getrouwd zijn en den winkel gehad hebben, maar dit alles heeft hij prijs gegeven ter wille van een lief gezichtje; nu moet hij zelf maar door de wereld zien te komen.”

Vrouw Jansen had gelijk; Willem had al die schitterende vooruitzichten: de knappe Johanna, den winstgevenden winkel, en het makkelijke leventje opgeofferd aan Marie's lieve gezichtje. Maar Marie had nog iets anders dan een lief gezichtje; zij had een warm liefhebbend hart en een vroom gemoed. Johanna geleek in meer dan een opzicht op hare tante; zij had hetzelfde slechte humeur en dacht altijd aan haar eigen belang. Sedert eenige jaren was zij getrouwd met een winkelier uit een naburig visschersdorp, en daar zij des zomers kamers aan badgasten verhuurde, had zij zelden tijd om vrouw Jansen te bezoeken.

„Ik zag tante Jansen voor de deur staan,” zeide Willem tot zijne vrouw, terwijl zij koffie dronken; „zij moet het toch wel eenzaam hebben, je moest er eens met de kinderen heengaan om haar wat op te vroolijken.”

„Ik denk niet, dat zij me gaarne ziet,” hernam Marie, „en van de kinderen neemt zij nooit notitie; ze kan het je maar niet vergeven, dat je met mij getrouwd bent.”

„Zij zal daar niet altijd aan blijven denken, Marie; ga maar eens naar de oude vrouw toe, en neem Arie

mee; misschien herinnert hij haar aan het kleine jongetje, dat zij in huis nam, toen er niemand was om voor hem te zorgen; wij moeten niet vergeten, wat zij voor mij gedaan heeft na den dood van mijne ouders."

Toen begon Arie zijn moeder te vertellen van den prachtigen kerkdienst, die op het strand gehouden was.

"Ik heb de klok geluid en gepreekt," zei hij met vergeeflijken trots.

"Wat was je tekst, Arie?" vroeg zijne moeder. "Ik hoop toch dat je een tekst hadt?"

"Natuurlijk had ik een tekst, moeder; de tekst, die boven mijn bedje hangt: God is liefde."

"En wat zei je er wel van, kleine krullebol," vroeg zijn vader, "al boden ze mij een schip vol goud aan, ik zou er niet over kunnen preeken."

"Wel," zei Arie, "ik vertelde alleen maar, dat God de zee en de lucht gemaakt had en de duinen, en al de mooie dingen in de wereld en al de bloemen in het veld en de vlinders en de bijen. Als God geen liefde was, zou Hij alles niet zoo mooi gemaakt hebben."

"Gij hebt groot gelijk, lieveling," zei Arie's moeder, den kleinen prediker met kussen overladende; "ik hoop, dat ik je preek nooit vergeten zal; als ik in zorg of moeite ben, of wat er ook gebeurt, moet je er mij altijd aan herinneren, dat God liefde is."

HOOFDSTUK III.

Toen de zon den volgenden morgen opgegaan was, gingen Willem Jansen en zijne metgezellen naar de zee.

Hoe vroeg het ook was, de beide oudste kinderen waren al op; zij vergezelden hun vader altijd tot aan het strand om de boot na te kijken, zoolang zij er slechts een stipje van konden zien. Het was een heerlijke Julimorgen; de heldere lucht weerkaatste zich in de zee, die daar als een onmetelijke spiegel voor hen lag; er was geen wolkje te zien; alles scheen den zee-lieden een voorspoedige reis te voorspellen. Drie bootjes werden zeilklaar gemaakt; de Carolina, het bootje van Willem Jansen, en twee andere. De Carolina was een aardig, net schuitje, evenals de andere zwart geverfd met een rooden mast, waarop met witte letters de naam Carolina aangebracht was.

Toen alle toebereidselen gemaakt waren, staken ze in zee; de mannen zeiden hun vrouwen en kinderen vaarwel en Willem zwaaide met zijne muts als afscheidsgroet naar zijne kinderen, die op het strand stonden en dacht daarbij aan zijne vrouw en het kleintje tehuis.

Arie en Katrientje bleven staan, tot alles uit het gezicht was en begaven zich toen naar huis. Bij de woning van vrouw Jansen gekomen, hielden zij even op om naar de ganzen en eenden te kijken, die in de naastbijzijnde beek hun morgenbad namen. Arie bedacht zich, dat zijne moeder een boterham in zijn zak gestoken had en zei tegen Katrientje, dat hij van plan was deze met de beestjes te deelen. Hij begon het brood te kruimelen en de ganzen en eenden waren in een oogenblik alle om hem heen om wat machtig te worden; de frissche morgenlucht had hun eetlust opgewekt. Een groote grijze gans schrokte alles op en toen een paar kleine eendjes, die pas uit den dop gekomen waren, ook wat wilden hebben, schoot de grijze gans op hen

toe en mishandelde hen zoodanig, dat er een groote vechtpartij ontstond. Het gerucht hiervan bracht vrouw Jansen naar buiten.

„Wat heb je met de eendjes uitgevoerd?” zei zij op scherpen toon tegen den kleinen jongen, die heel verlegen stond te kijken.

„Ik heb ze wat eten gegeven,” zei Arie.

„Zij hebben geen eten noodig; lang geleden hebben ze al ontbeten; je hebt het beste broed eendjes mishandeld.”

„Ik heb ze niet mishandeld,” bracht Arie weer in, „de groote grijze gans deed het; ik heb ze alleen wat kruimeltjes gegeven.”

„De gans zou niets gedaan hebben, als jij alles met rust gelaten hadt; probeer het nooit weer je met mijn gevogelte te bemoeien.”

Dit was een slecht begin om een oude wonde te heelen. Arie vertelde zijn moeder wat er gebeurd was, en zij besloot het voorgenomen bezoek aan vrouw Jansen nog eens uit te stellen.

„Wij zullen tot een anderen dag wachten, Arie; je moet het maar aan vader vertellen, als hij thuis komt; het zal hem wel spijten, want hij zou zich gaarne met zijn tante willen verzoenen.”

Marie Jansen zuchtte terwijl zij sprak; zij wist zelve niet waarom, maar ze had een vaag voorgevoel, dat er iets niet in orde was; vele menschen voelen als bij instinct de nadering van een ramp. Zij zag eens naar buiten, maar er was niets ongewoons te zien; een licht windje bewoog de toppen der boomen en wiegde de rozen en lelies op hunne stengels heen en weder.

Den geheelen morgen was Marie druk bezig; zij zorgde voor het middagmaal, maakte haar huisje schoon en wreef de meubelen zoo glad, dat men er zich wel

in kon spiegelen. Tegen den avond zette zij den ketel voor theewater op en begon de tafel voor het avondeten te dekken.

Hare stemming werd hoe langer hoe meer gedrukt; buiten verhief de wind zich, zoodat de appelboomen schudden en kraakten en het linnengoed, dat op de heg te drogen hing, er telkens af woei. De kinderen aten hunne boterhammetjes met een kopje thee er bij en verlustigden zich in het vuur, dat moeder helder deed branden; de visch moest er op gekookt worden, die vader voor het avondeten mee zou brengen.

„Ga eens kijken of vader aankomt,” zei ze tegen Arie, „en zeg hem, dat alles klaar is en dat wij naar hem verlangen.”

Arie liep naar het strand zoo snel zijne voetjes hem dragen konden. Twee bootjes waren aan het binnenkomen; het eene was door de visschers op het strand gesleept en het andere baande zich met veel moeite een weg door de onstuimige golven.

„O, daar komt vaders boot aan,” zei Arie, „hij brengt heel veel visch voor ons mee.”

„Het is je vader nog niet,” antwoordde een stem achter hem; „je zult vanavond geen visch eten, die Willem Jansen meebrengt.”

Die stem behoorde aan den langen Hendrik; hij was tegen den avond altijd op het strand om de behulpzame hand te bieden bij het binnenkomen van de booten.

„Maar vaders boot komt daar aan,” hield Arie vol; „o, help hem toch, dat hij aan wal kan komen.”

„Wij zullen het doen, ventje, als God ons helpt,” zeiden de mannen op deelnemenden toon. Zes stoere visschers begaven zich zoo ver ze maar konden in zee om het touw te grijpen, dat de bootslieden hun toe-

wierpen; de wind en de golven sloegen het telkens uit hun hand, maar eindelijk hadden ze het vast en haalden ze met gejuich de boot in. De mannen, die er in zaten, waren doornat; zij waren maar met hun beiden; het was de boot van Willem Jansen niet.

„'t Is vader niet,” zei Arie al snikkende.

„Ik zei je wel, dat je vanavond geen visch zoudt eten,” zei Hendrik, „en morgenochtend ook niet, tenminste zooals het zich nu laat aanzien.”

„Maak het ventje niet ongerust,” zei een van de visschers. „Ga naar je moeder, Arie, en vertel haar, dat vader er nog niet is, maar dat wij naar hem blijven uitzien. Oude David zal op het strand blijven.”

HOOFDSTUK IV.

Oude David was een man van zijn woord. Den volgenden morgen was hij nog op zijn post en bij zonsopgang was Marie Jansen al op het strand in de hoop iets aangaande de Carolina te vernemen. Om David heen stond een groepje visschers; een van hen hield een verrekijker in de hand, waardoor hij van tijd tot tijd keek; hij was hiermee zoo druk bezig, dat hij Marie niet eens bemerkte.

„De boot is nog niet in het gezicht; het ziet er kwaad uit,” zei hij met een bezorgd gelaat den kijker neerleggende.

„Zou Willem dan vanavond niet thuis zijn?” vroeg Marie; zij was nog niet zoo heel ongerust; eene visschersvrouw is aan tegenspoed gewoon en weet

zich te onderwerpen aan de grillen van wind en weer.

„Hij kan ieder oogenblik komen,” zei David; „het heeft wat gestormd en daardoor is hij waarschijnlijk opgehouden; tegen den middag zal hij zeker binnen zijn.”

Naarmate de dag verstreek en er niets van de Carolina zichtbaar werd, begon de moed Marie al meer en meer te ontzinken. Toen er tegen den avond nog niets te zien was, zeide zij op treurigen toon tegen den ouden David:

„Ik zal maar naar huis gaan, hij komt er toch niet eerder om of ik hier al sta; gij blijft op den uitkijk, nietwaar?”

De oude man bemoedigde haar zoo goed hij kon en beloofde op het strand te blijven; maar hij zag de zaak zelf veel te donker in om haar te troosten. Marie stond nog eenige oogenblikken naar de ondergaande zon te kijken; alles zag er zoo somber uit; de lucht was onheilspellend donker, terwijl het huilen van den wind en het eentonige golfgeklots haar nog weemoediger stemden.

De visschers keken haar met deernis na en toen zij uit het gezicht was, zei een hunner:

„Hij zal niet terugkomen.”

„Neen,” zeide een ander, „ik denk het ook niet, arme kerel en wat moet er van haar en de kinderen worden:

„Er is ginds een donkere vlek aan den horizon,” de oude David, „maar ik kan niet onderscheiden wat het is.”

Er was inderdaad een zwarte stip in de verte; maar niemand wist te zeggen wat het was.

„Als ik maar wat jonger was, zou ik er heenvaren,” hernam David; „het schijnt op en neer te gaan; geloof bepaald, dat het een bootje is.”

„Ik zal er dadelijk heenvaren,” zei Hendrik; „als h

van mij afhangt, zal Arie Jansen vanavond niet zonder visch naar bed gaan."

„Gij!” riepen verscheidene stemmen tegelijk. „Gij zijt nogal een flinke kerel om een boot te gaan zoeken!”

„Waarom hij niet,” vroeg David; „hij zal het er net zoo goed afbrengen als een ander; wie gaat met hem mee?”

Een zestal mannen boden zich dadelijk aan; het was aardig om te zien hoeveel die eenvoudige visschers voor elkander over hadden en hoe zij zelfs bereid waren in tijd van nood hun leven te wagen voor hunne makkers.

„Wij hebben er maar twee van u noodig,” zei David; „gij Jacob moest liever naar huis gaan naar uwe vrouw en kinderen. Hendrik kan best gaan en een uwer, die geen huisgezin heeft, moet hem dan maar vergezellen. Misschien is het niet eens een bootje, maar zijn het losse planken, die aan komen drijven.”

Terwijl dit alles voorviel, bracht Marie de kinderen naar bed. Arie en Katrientje knielden voor hunne bedjes neer en Arie bad: „Lieve Heer, wees Gij met vader en breng hem veilig thuis,” waarop hij heel gerust ging slapen, want hij geloofde vast, dat God zijn gebed verhooren zou.

Het kleintje was wat lastig, maar toen het ook eindelijk sliep, had Marie geen rust meer in huis en begaf zij zich naar het strand.

Er was nog niets te zien en de reddingsboot was ook nog niet terug. Het was een donkere, stormachtige avond, nog niet verlicht door maan of sterren; op het strand bevond zich een houten loods, die door de visschers gebruikt werd om hunne netten in te bergen; er brandde een lantaren in, en Marie ging naar binnen om beschut te zijn tegen den storm en den regen, die nu bij

stroomen nederviel. De loods was een somber verblijf voor iemand, die in zulk een gespannen toestand verkeerde; in het midden stonden ruwe houten banken, waarop de netten lagen uitgespreid en aan den wand hingen oliejasen en geteerde touwen: telkens verbeelde het arme vrouwtje zich, dat zij Willems voetstappen hoorde en snelde ze naar buiten, maar er was, helaas, niets waar te nemen dan het loeien van den storm en het kletteren van den regen.

Omstreeks middernacht kwam de maan op en bejaarde het weer eenigszins en durfde Marie zich buiten de loods te begeven. Op het strand stonden dezelfde visschers nog; twee vrouwen waren er nu bij, die onafgebroken naar de stip tuurden, welke David haar aanwees. Deze beide vrouwen waren familieleden van Willems metgezellen, en hadden dus evenveel belang bij het binnenkomen van de Carolina als Marie. In groote spanning keken allen naar de zwarte stip, die langzamerhand naderde; het was nog niet licht genoeg om veel te onderscheiden en hun angst vermeerderde naarmate de vraag zich meer en meer voordeed wat het toch was, dat daar aan kwam drijven. Was het de Carolina, was het de reddingsboot, of was het slechts een wrak van een verongelukt schip, zooals dat meermaalen aanspoelde? Opeens riep een der visschers uit:

„Het is een boot; laten wij in zee gaan om haar op het strand te sleepen.”

Na heel veel inspanning slaagden zij er in de boot te naderen en toen benam het gezicht er van hun den moed om naar het strand terug te gaan en den vrouwen mee te deelen, wat het voorwerp was, waarop zij den geheelen nacht hadden gestaard.

HOOFDSTUK V.

„Ga met mij mee, arme ziel!” zei de oude David, „ga met mij mee; het helpt je toch niet of je hier al blijft, hij komt er niet door terug.”

Hij legde zijn hand zachtjes op Marie's schouder en poogde haar weg te voeren. Zij wrong hare handen niet en weende niet zooals de beide andere vrouwen, maar stond als versuft in zee te staren; zij beseftte nog niet, welk een ramp haar overkomen was. Het voorwerp, dat zij met zooveel angst hadden zien naderen, bleek de Carolina te zijn; behalve gebroken touwen en gescheurde zeilen was ze onbeschadigd, maar het voornaamste ontbrak er aan; de boot was leeg. De visschers stonden in stomme verbazing om de schuit heen, maar dit bracht hen niet verder; de boot bracht geen tijding mee van de drie jonge, gezonde mannen, geen boodschap voor de bedroefde betrekkingen, geen enkel teken, geen woord zelf. De Carolina was bijna onbeschadigd teruggekomen, maar hare levende lading kwam, helaas, niet terug.

„Kom mee, arme stumperd,” zei David nog eens. Zijne stem klonk meewarig en hij leidde haar alsof zij een klein kind was. Marie liet zich werktuiglijk naar huis brengen, haar tehuis, dat voortaan zoo eenzaam zou wezen zonder haren Willem. Als in een droom liep zij naast den ouden man door het dorp. Alles zag er anders uit dan vroeger: de oude, bekende weg; de weilanden, waarop de koeien graasden; de beek, waarin de ganzen en eenden van vrouw Jansen zwommen; de huisjes, welker bewoners al op waren en zich aan den

arbeid begaven; alles leek haar zoo vreemd of zij het vroeger nooit gezien had.

De storm had in haar tuintje groote schade aangericht: de grond was bedekt met afgevalen appelen en peren en de rozen en lelies lagen geknakt ter aarde. In de keuken was het vuur uitgegaan en stond het avondeten nog onaangeroerd op de tafel, maar Marie scheen er niets van te merken. Zij trad de slaapkamer binnen, waar Arie en Katrientje gerust sliepen; het kleintje was wakker en zat overeind in zijn wiegje; het lachte en kraaide en stak de armpjes naar zijne moeder uit. Dit was eene heilzame afleiding, die haar op andere gedachten bracht; zij knielde naast de wieg neer en snikte luid:

„O, mijn lieveling, wat moet er nu van ons worden?”

David was eenigszins gerustgesteld, toen hij haar zag weenen; hij zond eene buurvrouw bij haar om haar te troosten. Den geheelen dag liepen de burens af en aan, maar Marie was niet voor troost vatbaar; zij zat bij het vuur te rillen alsof zij zware koorts had. Arie zat naast zijne moeder met de armen om haar heen en sprak haar moed in op zijne kinderlijke, lieve manier.

„O, Arie,” snikte zij, „spreek tot God en vraag Hem mij te helpen; spreek tot Hem zooals je hart je dat ingeeft.”

Eensklaps herinnerde Arie zich de preek, die hij onder den vlaggestok gehouden had.

„God is liefde,” zei hij met een ernstig stemmetje. „O, God, Gij hebt ons allen lief, wilt Gij voor vader en moeder zorgen, en voor het kleintje en voor Katrientje en voor mij en vooral voor onze lieve moeder?”

Herhaaldelijk riep Marie dien dag den kleinen jongen tot zich en liet hem dan zijn tekst weer opzeggen; de

woorden: „God is liefde” waren de eenige troost, die de arme, verlaten vrouw overbleef. „God is liefde,” de beproeving kwam uit Zijne hand; Hij zou voor haar zorgen en alles wel maken.

Tegen den middag kwam er een oud, gebrekkig vrouwtje, dat aan den anderen kant van het dorp woonde en met veel moeite den weg naar Marie’s woning had afgelegd. Zij begroette haar met de woorden: „De Heer heeft gegeven, de Heer heeft genomen, de naam des Heeren zij geloofd.”

De oude Elisabeth, zoo heette zij, had de waarheid van dit woord ondervonden; haar echtgenoot en hare drie zonen waren op zee omgekomen en niettegenstaande deze groote beproeving had de Heer haar staande gehouden en had zij nog reden om te zeggen: „De naam des Heeren zij geloofd.”

Elisabeth bleef dien dag bij Marie en verhaalde hare geschiedenis, aan allen welbekend, maar die nu dubbel aandoenlijk klonk in die donkere kamer met de arme weduwe en de vaderlooze kleinen om haar heen.

„Kwamen zij allen op zee om?” vroeg Arie, toen de oude vrouw hare vertelling gestaakt had, „alle vier?”

„Ja, lieveling, alle vier; de Heer gaf ze mij eerst en nam ze toen weg, o, het was zoo vreeselijk voor mij!”

„God is liefde,” hernam Arie; „misschien geeft Hij ze u later weer terug.”

„Ja, ik zal hen eens wederzien, Zijn naam zij geloofd; als ik daar niet zeker van geweest was, zou ik het zoo lang niet uitgehouden hebben; ik zal ze allen wederzien, vader en Jan en Jacob en Willem; wat zal het een blijde ontmoeting wezen, en het kan nu niet heel lang meer duren, want ik ben al 86.”

„Al 86!” zeide Marie Jansen; „het moet verschrikkelijk

zijn om zoo lang te leven; ik zou het nooit zoolang zonder Willem uithouden."

„Ja, dat zoudt gij wel," hernam de oude vrouw, „God is goed. Hij zendt ons het kruis en geeft de kracht om het te dragen."

„God is liefde," zei Arie weer; „Hij zou moeder niet wegnemen en Katrientje en mij en het kleintje alleen laten; wat zouden wij zonder moeder beginnen?"

Arie had de rechte snaar aangeroerd; de bedroefde vrouw nam de kinderen tot zich en zei:

„God geve, dat ik u nooit behoef te verlaten, mijne lievelingen; ik zal nu nog meer zorg voor u dragen dan vroeger."

Het was een treurige tijd; men kon niets met zekerheid zeggen, voordat de lijken hier of daar waren aangespoeld. Bootjes werden in alle richtingen uitgestuurd, maar op het eind der week had men nog niets gevonden. Het getij ging op en neer; de dagen gingen langzaam voorbij, maar er kwam nog geen tijding van de vermiste mannen. De zee weigerde de dooden weer te geven.

„Als zij maar aanspoelden," zuchtten de vrouwen; „konden wij hen maar begraven, dat zou ten minste eenige troost wezen!"

„Zij zijn onder Gods hoede," zei Marie tot zichzelf, „in de zee of onder het gras op het kerkhof, zij zijn overal in Gods hand en God is liefde."

Ontelbare keeren herhaalde zij Arie's tekst; het was hare laatste gedachte voor zij zich des avonds ter ruste begaf en de eerste woorden, die 's morgens over hare lippen kwamen. Zij had die treurige dagen niet kunnen doorleven zonder de overtuiging, dat God liefde is.

HOOFDSTUK VI.

Er waren nu twee weduwen Jansen op ons visschersdorp. De oude Elisabeth strompelde echter het huis van de oudste weduwe voorbij zonder op haar te letten; zij was te zeer in gedachten verdiept; het leed van Marie had haar weer levendig aan haar eigen verlies herinnerd. Indien zij bij vrouw Jansen had ingekeken, zou ze den heelen winkel vol buurvrouwen hebben gezien, die haar kwamen troosten.

„Ze voedde hem op, weet je, ze was als eene moeder voor hem,” zei een van de oude vrouwen tot een andere.

„Ik nam hem van zijne moeder over en beloofde voor hem te zorgen; ik was zoo goed voor hem en stond hem alles toe; nooit was er een verschil tusschen ons, behalve dat nare huwelijk; was hij maar met mijne Johanna getrouwd, dan had hij den winkel gekregen en zou hij nu nog hier zijn. Door Marie kwam er een groote verwijdering tusschen ons; was hij later nog maar eens teruggekomen, dan zou ik hem nog wel vergeven hebben, maar hij keek nooit meer naar mij om.”

„Je hebt nu zijne kinderen,” zei een andere oude vrouw, die een harer kleinkinderen op den arm had; „je hebt nu zijne kinderen, zij hebben niemand anders die voldoende voor hen zorgen kan.”

„Om de kinderen geef ik niets,” hernam vrouw Jansen; „ze lijken op hun moeder met hun blond krulhaar; mijn Willem had nooit van die leelijke krullen; ik knipte zijn haar altijd zelf en hield het zoo kort mogelijk.”

„Het zou wel jammer zijn, om Arie's krullen af te

knippen," zei een oud moedertje verontwaardigd; „hij lijkt precies een klein engeltje."

„Hij heeft niet veel van een engeltje," bromde vrouw Jansen; „hij heeft een van mijne eenden gedood en een andere mishandeld; hij is een ondeugende bengel, die mijn gevogelte kwaad doet; maar ik zal hem spreken als hij weer hier durft komen."

Het gebeurde met de eenden lag vrouw Jansen hoog en stemde haar onverzoenlijker dan ooit jegens Marie en hare kinderen; zij beschouwde Willems dood als een gevolg van zijn huwelijk en zei wel honderdmaal op een dag tot zichzelf:

„Was hij maar met Johanna getrouwd en in den winkel gebleven, dan zou hij nu niet op zee omgekomen zijn."

De groote ramp, die de beide vrouwen nader tot elkaar had moeten brengen, maakte dus de verwijdering nog grooter dan vroeger. De oude vrouw had niet eens een opbeurend woord voor de arme weduwe en de vaderlooze kleinen, en Marie was te zeer met haar eigen leed vervuld om aan de knorrige tante te denken, die het nooit goed met haar gemeend had. Menschen, die verdriet hebben, zijn dikwijls zelfzuchtig en onredelijk; Marie vergat, wat de oude vrouw voor haren Willem was geweest, hoe zij hem met liefde verzorgd had en opgevoed en hoe hij zijn eigen weg gegaan was, toen hij ouder werd; zij bekeek de zaak alleen van haar eigen standpunt en vond hare tante een hardvochtige vrouw, terwijl deze het ten onrechte alleen aan Marie verweet, dat haar ouderdom zoo vreugdeloos en eenzaam was.

De blinden van den winkel bleven de geheele week gesloten en de eigenares beging door de duisternis

allerlei vergissingen; zij verkocht zout in plaats van suiker en woog gort af als het rijst moest zijn. Den volgenden Zondag werden de blinden weder geopend en begaf vrouw Jansen zich naar de kerk met een nieuwe rouwjapon aan, die met breede strooken van krip versierd was. Op den terugweg had zij een gesprek met den ouden David, die haar een eindje vergezelde.

„Zoo, zoo,” zeide hij op eenigszins ruwen toon, „ik kende je eerst niet; ik zag je aan voor een weduwe, die pas haren man verloren heeft.”

„Het is voor mij nog erger dan voor de weduwe,” antwoordde vrouw Jansen met een snik; „ik verzorgde hem van zijne wieg af en was eene moeder voor hem; het is door zijn eigen toedoen, dat hij gestorven is; als hij met Johanna getrouwd was, zou het niet gebeurd zijn.”

„Ik dacht, dat de almachtige God ons lot en leven bestuurt en ons tot Zich neemt wanneer Hij wil; laat die oude grieven rusten, vrouw Jansen, en breng de liefde, die je voor den overledene hadt, over op de achtergebleven betrekkingen, die er nu zooveel behoefte aan hebben. Als Willem je nog eens spreken kon, zou hij je dit zeker vragen!”

„Ik heb niets met je praatjes te maken,” bromde de oude weduwe en sloeg een anderen weg in; de menschen vinden het doorgaans niet prettig als men hun de waarheid zegt!

Marie en hare kinderen bleven dien geheelen Zondag in huis; zij schaamde zich voor de bureu, omdat zij niet in den rouw was. Niet ver van het strand was er een schoollokaal, waar de predikant elken Zondagavond een korten dienst hield voor de zwakke en oude menschen, die den langen weg naar het dorpskerkje niet af konden leggen; hierheen begaf Marie zich des

avonds met Arie en Katrientje; zij had haar donkerste japon aangetrokken en een krippen strik op haar hoed genaaid; ze had te veel geld voor haar huishoudentje noodig om nieuwe kleeren te kunnen koopen.

„Ik heb geen rouwgoed noodig om mijn Willem te betreuren,” zei ze tegen de bureu; „nacht en dag denk ik aan hem; ik zal me nooit over zijn verlies kunnen troosten.”

En inderdaad, het zag er treurig uit voor het arme vrouwtje: een eenzaam leven lag voor haar, vol zwaren arbeid voor het dagelijksch brood. Het kwam zelfs niet in haar op hare tante om hulp te vragen.

„Waarvoor zou dat dienen?” zeide ze tegen de bureu, die dwaas vonden, dat zij zich zoo behielp, terwijl vrouw Jansen in overvloed leefde; „zij wilde niets voor Willem doen, terwijl hij nog leefde, hoe zou zij mij en de kinderen helpen, nu hij er niet meer is?”

„Je hebt het niet geprobeerd,” zei de vrouw van den timmerman, die dien dag brood gebakken had en een heerlijk krentenbrood voor de kinderen kwam brengen; „je moest er eens met de kleinen heengaan, misschien beweeg je haar wel tot medelijden.”

„Zij heeft nooit van de kinderen gehouden,” zei Marie, „ik zou mijne vingers nog liever stuk werken, dan haar om iets te vragen.”

Dit gevoel van onafhankelijkheid was goed en wel, zoolang er eten op tafel en geld in de kast was, maar wat zou er gebeuren als de voorraad uitgeput was?

Al dien tijd had de Carolina ongebruikt op het strand gelegen; de visschers hadden haar buiten bereik van de golven gesleept en de gescheurde zeilen hersteld. Wat moest er met de schuit gedaan worden? Het hielp niet veel of ze daar op het strand lag; de kinderen

moesten gevoed en gekleed worden en de weinige spaarpenningen waren bijna verdwenen. Hoezeer Marie er ook voor terugdeinsde, de boot zou eindelijk verkocht moeten worden; zij had er reeds een goed aanbod voor, beter dan ze wellicht later ooit zou krijgen, maar toch kon zij er nog niet toe komen; indien Willem op het kerkhof lag, zou het iets anders geweest zijn, maar nu voedde zij nog een kleine hoop, dat hij misschien door een vreemd, uitlandsch schip was opgenomen en later bij haar terug zou komen. Die hoop werd haar echter spoedig ontnomen. Vijf weken later spoelden er op de kust van een naburig dorp twee lijken aan, deerlijk gehavend en verminkt, maar de visschers herkenden dadelijk het lijk van Willem Jansen en dat van een zijner makkers; twee spoelden er, helaas, maar aan; het andere lag zeker nog op den bodem van de diepe zee, voor ieders oog verborgen.

Toen Marie de tijding hoorde, begaf zij zich dadelijk op weg, maar in het naburig dorp gekomen, vernam zij tot hare groote teleurstelling, dat de beide kisten al gesloten waren; de lijken waren door het langdurige drijven zoo veranderd, dat de burgemeester dezen maatregel bevolen had. Marie's droefheid kende geen grenzen.

„Had ik hem nog maar eens mogen zien,” snikte zij; „had ik maar een haarlok af kunnen knippen om als eene gedachtenis te bewaren.”

„Het is beter, zooals het is,” zeiden de buurvrouwen tot haar; „ge zoudt hem altijd voor uwe oogen gehad hebben, zooals hij in zijne kist lag en nu stelt ge hem u voor, zooals hij dien laatsten morgen was, toen hij gezond van u wegging.”

De verdronken mannen werden den volgenden morgen begraven; bijna al de bewoners van het dorp waren

om het graf verzameld; de deelneming was algemeen en oprecht gemeend; ieder der mannen dacht bij zichzelf: „Misschien valt mij spoedig hetzelfde lot ten deel,” en zag vol deernis de achtergebleven familiebetrekkingen aan, die ook op het kerkhof waren. De arme weduwe ging in diepe droefheid met hare vaderlooze kleinen naar huis; de natuur leverde een groote tegenstelling op met de sombere plechtigheid; het was nog heerlijk, warm zomerweder; de korenvelden waren vol klaprozen en andere bloemen; overal was men bezig den oogst in te zamelen en zag men volgeladen wagens naar de schuren rijden. Evenals eenige weken geleden op dien schoonen dag was er niets dat aan den dood deed denken; Marie herinnerde zich, hoe de predikant gezegd had, dat wij midden in het leven in den dood zijn en hoe zij op den terugweg nog met Willem over de preek gesproken had. De woorden van den tekst waren voor haar maar al te spoedig droeve werkelijkheid geworden.

HOOFDSTUK VII.

„Er moet nu gehandeld en voor de toekomst gezorgd worden,” zei Marie Jansen tot zichzelf, toen zij 's avonds na de begrafenis voor haar deur stond en naar het tuintje keek, waarin Willem en zij zoo dikwijls samen hadden gewerkt. Het zag er nu zoo verwaarloosd uit; de uitgebloeide rozen waren niet afgeknipt; de erwten- en boonenranken lagen tegen den grond, en de groentebedden waren vol onkruid; zij was te moedeloos geweest om er iets aan te doen.

„Het moet alles toch verlaten worden,” zeide ze in zichzelf; „ik moet alles opgeven, den tuin en het lieve huisje, waar wij zoo gelukkig zijn geweest.”

Arie zag haar weenen en klemde zich aan haar vast.

„Waarom huilt gij, moeder?” vroeg hij.

„O, lieveling, moeder heeft zooveel reden om te huilen; wij moeten dit huisje en den tuin verlaten en in een kleine kamer gaan wonen, zooals de oude Elisabeth; nu vader weg is hebben wij niemand meer om alles voor ons te betalen.”

„God is liefde,” antwoordde Arie; „gij moet Hem alles vertellen, dan zal Hij ons zeker helpen.”

Dien avond stortte Marie haar hart voor God uit; zij vertelde Hem al hare moeilijkheden en haar angst voor de toekomst en smeekte Hem haar te helpen en een Vader voor haar en hare kinderen te zijn. Het was alsof dit gebed haar veel verlicht had; zij was nu meer kinderlijk-geloovig gestemd dan vroeger, en vertrouwde dat God alles wel zou maken, al was het haar niet duidelijk op welke wijze. Er kwam geen rechtstreeksch antwoord op haar gebed; de dagen verliepen langzaam en eentonig, en de spaarpenningen verdwenen langzamerhand; de boot zou ten slotte toch verkocht moeten worden; er was niets aan te doen.

Eenige dagen later bood eene waschvrouw, die een uur bij haar vandaan woonde, Marie werk aan; zij moest er 's morgens om acht uur al zijn om tot zeven uur des avonds aan de waschtobbe te staan. Hoewel Marie zeer tegen den zwaren arbeid opzag, nam zij het aanbod dankbaar aan, want door hetgeen zij verdiende, was zij in staat voor de kinderen te zorgen en het schoolgeld voor hen te betalen. Behalve des Zondags was zij dus van nu af den geheelen dag van huis; de

vrouw van den timmerman had haar beloofd voor de kinderen te zorgen en toe te zien, dat zij op hun tijd eten en drinken kregen. Gelukkig hadden zij niet veel oppassing noodig; Arie en Katrientje gingen naar school en het kleintje speelde met de kinderen van den timmerman bij mooi weer voor de deur, en als het regende in de werkplaats; de timmermansvrouw zorgde heel goed voor hen, en verlichtte aldus de zware taak, die Marie op zich genomen had, aanmerkelijk. Katrientje hielp haar zoo goed zij kon huishoudelijke bezigheden verrichten, en Arie bracht bijna al zijn' vrijen tijd op het strand door; hij vond het heerlijk met zijn bloote voetjes op het zand te loopen en naar de schuiten te kijken. Hij stelde zich dan voor, hoe hij later een echte zeeman wezen zou, evenals zijn vader, en hoe hij dagelijks met de Carolina zou varen en iederen avond een groote hoeveelheid visch mee zou brengen. Nu vader er niet meer was, hadden zij zelden visch bij het avondeten; een enkelen keer deelde een der visschers Marie iets van zijn' voorraad mee, maar de menschen waren over het algemeen te arm om veel te kunnen geven en moesten de gevangen visch verkoopen om in de noodige levensbehoefden te voorzien.

Op zekeren middag vertelde Arie al zijn grootsche plannen aan Hendrik, die op een duin een pijp lag te rooken en in zee te staren.

„Het is zoo jammer, dat je nog zoo klein bent,” zei Hendrik, „en je moeder dus nog zoolang op de visch moet wachten; zij zal zeker ook het geld wel missen, dat je vader met visschen verdiende.”

„Ja,” hernam Arie op treurigen toon, „het is geheel anders bij ons nu vader er niet meer is. Moeder is nooit recht vroolijk en speelt bijna nooit meer met ons;

's avonds komt zij zoo vermoed thuis en Zondags is het ook lang zoo prettig niet als vroeger. Weet je nog wel, dat wij kerkje speelden op het strand en dat vader ons toen kwam halen en hoeveel plezier wij met hem hadden?"

„Luister eens goed naar mij, kleine krullebol," zei Hendrik; „je moest eens aan je moeder vragen, of ik voortaan 's morgens met de Carolina zal uitvaren om te visschen. Ik zal dan de visch, die ik vang, verkoopen, en haar de helft van de winst geven en bovendien zorgen, dat zij altijd visch bij het avondeten heeft. De boot hoeft dan niet verkocht te worden, maar blijft haar eigendom; zij kan de Carolina gerust aan mij toevertrouwen; ik zal haar net zoo goed onderhouden als je vader dit vroeger deed."

Dit plan verwierf Arie's goedkeuring in de hoogste mate; hij kon haast niet wachten tot het avond was, zoo verlangde hij alles aan zijne moeder mee te deelen. Tot zijn groote spijt was Marie niet dadelijk bereid aan Hendriks voorstel gevolg te geven; zij wist niet of ze de Carolina wel aan een' vreemde durfde toevertrouwen, en dan nog wel aan Hendrik, die den naam had van een weinig onnoozel te zijn, en die niet gewoon was zelfstandig op te treden.

„Ik moet er van nacht nog eens goed over denken," zei ze tegen Arie; „je kunt dan morgenochtend mijn antwoord aan Hendrik brengen."

Toen de kinderen dien avond sliepen, ging zij nog even naar den ouden David om de zaak met hem te overleggen. David ried Marie aan het eens gedurende een week met Hendrik te probeeren en hem dan, als het goed ging, als vasten schipper op de Carolina aan te stellen.

„De boot wordt er niet beter van, dat ze daar zoo ongebruikt ligt,” zei David; „je kunt haar nu behouden en er nog geld mee verdienen. Misschien kan Hendrik je wel helpen tot Arie groot genoeg is, om de plaats van zijn vader in te nemen.”

Marie vond, dat de oude man gelijk had, en Arie stapte den volgenden morgen dadelijk naar Hendrik om hem de heuglijke tijding mee te deelen.

Een paar dagen later zeilde Hendrik met de Carolina uit; hij had in alle opzichten een' voorspoedigen tocht, en 's avonds was er onder in de schuit een groote mand vol visch, die hij gevangen had. Toen de week om was, besloot Marie de boot verder aan Hendrik toé te vertrouwen; deze was er niet weinig trotsch op, dat hij nu ook zeeman was, en er door zijn toedoen eenigszins betere dagen voor de weduwe en hare kinderen aanbraken. Marie dankte God uit den grond van haar hart voor de onverwachte hulp, die Hij haar gezonden had. Hij had haar gebed verhoord langs een' weg, waaraan zij nooit gedacht had. Niemand op het dorp zou Hendrik vroeger bekwaam geacht hebben om het visschersbedrijf zelfstandig uit te oefenen, en nu hij het voor een hulpbehoevende weduwe ondernam, ging het goed. Zoo gaat het wel meer met Gods leidingen; wat wij verachten en wegwerpen, kiest Hij uit en volvoert er mee, wat Hij tot stand wil brengen. Het was Marie wederom een bewijs, dat God waarlijk liefde is.

HOOFDSTUK VIII.

Vrouw Jansen vernam natuurlijk alles aangaande de Carolina, en wat zij hoorde vermeerderde hare verbittering jegens de arme weduwe en de kinderen.

„Stel je voor,” zeide zij tegen den ouden David, die in den winkel kwam om tabak te koopen, „nu heeft ze de boot van mijn Willem aan een sukkel toevertrouwd. De schuit, die ik met mijn eigen geld betaalde en aan Willem gaf, wordt nu bevaren door Hendrik, die vroeger nooit uit visschen ging; het is te gek om van te praten. Johanna zou veel verstandiger geweest zijn en zoo iets nooit gedaan hebben.”

„Als Johanna drie mondjes open te houden had, zou zij heel blij met zulk een uitkomst zijn geweest,” gaf David haar ten antwoord. „Marie verdient met wasschen zooveel, dat zij de kinderen kan voeden en kleeden en de opbrengst van de verkochte visch dient om in de huishuur en andere behoeften te voorzien. Als Hendrik niet zoo voor haar zorgde, zou zij het lieve huisje met den tuin moeten verlaten, waarin zij zooveel jaren met Willem heeft gewoond en een kleine kamer gaan betrekken.”

David nam zijn tabak op en ging heen; hij kon het vrouw Jansen maar niet vergeven, dat zij zich zoo weinig om Willems vrouw en kinderen bekommerde. De weduwe was zelve ook niet gerust op dit punt; telkens hoorde zij dien dag een stem in haar binnenste, die haar vermaande toch anders te handelen; en hoewel ze den heelen dag druk bezig was de klanten te bedienen, kon ze die stem toch niet tot zwijgen brengen.

Den volgenden dag was het Zondag en kleepte zij zich met veel zorg om naar de kerk te gaan; zij trok haar mooie rouwjapon aan en zette den nieuwen krippen hoed op; daar het er zoo regenachtig uitzag, deed zij een regenmantel om en nam ze haar parapluie mee. Zij liep haastig de trap af, want het was al een beetje laat en toen . . . hoe het eigenlijk gebeurde, is zij nooit te weten gekomen, toen struikelde zij en viel van al de trappen en toen ze een kwartier later weer bijkwam, lag ze in den winkel met een paar buurvrouwen om haar heen, die haar stonden te beklagen en niet wisten wat er toch gebeurd was.

Gelukkig hadden de vrouwen haar door de openstaande deur zien liggen; anders was zij misschien den geheelen morgen zonder hulp geweest. Met vereende krachten poogde men haar op te helpen, maar bij de minste aanraking begon vrouw Jansen zoo te kreunen, dat de buurvrouwen het raadzaam vonden haar te laten liggen tot er een dokter gehaald was. David spande zijn ezel voor de kar en reed naar de woning van den dokter, en verzocht dezen zoo spoedig mogelijk met hem mee te gaan. Door een der buurvrouwen geholpen, bracht de dokter de patiënt naar bed; zij zou geruimen tijd moeten liggen, zeide hij; want bij onderzoek bleek hem, dat zij een been gebroken had en er ernstige inwendige kwetsuren waren.

De dokter, die in hetzelfde dorp woonde als Johanna, bood aan op zijne terugreis bij haar aan te rijden en haar te verzoeken dadelijk bij hare tante te komen. De arme, oude vrouw lag den geheelen dag te kermen en te kreunen, en luisterde altijd door of zij Johanna hoorde komen, maar Johanna kwam niet en pas den volgenden morgen meldde zij per briefje, dat zij haar

eigen winkel en hare drukke bezigheden niet onbeheerd kon laten om hare tante op te passen. Zij zond vele groeten en verontschuldgingen, maar maakte hierdoor de zaak niet beter en de teleurstelling voor de zieke niet minder groot.

Den volgenden morgen bleef de winkel gesloten tot groot ongerief van alle dorpelingen; er was nu geen thee en koffie of suiker en eieren te krijgen, en vele huismoeders moesten de wasch uitstellen bij gebrek aan zeep en soda. De vrouwen stonden in groepjes voor de deur het groote nieuws te bepraten, en te overleggen, wat haar te doen stond. Een van haar besloot eens naar de slaapkamer van vrouw Jansen te gaan om haar te vragen, wat er met den winkel gebeuren moest. De arme zieke lag te kreunen van de pijn, die het gebroken been haar veroorzaakte, en toen zij de buurvrouw zag, begon zij luid te snikken en zeide:

„Zoover is het nu met mij gekomen; ik heb twee weezen grootgebracht en ben eene moeder voor hen geweest, en nu ik oud ben geworden en in nood en ellende verkeer, laten zij mij aan mijn lot over, en be-kommeren zij zich niet om mij.”

„Is Johanna dan niet gekomen?” vroeg de buurvrouw.

„Nee, zij wil niet komen; och, och, en ik ben altijd zoo goed voor haar geweest.”

„Misschien weet zij niet, welk een ongeluk je over-komen is, en denkt zij, dat het maar een voorbijgaande ongesteldheid is,” zeide de vrouw weer.

„Zij weet er alles van; de dokter is zelf bij haar ge-weest en heeft haar verteld wat er gebeurd is; het is schande, dat zij niet eens komt kijken.”

„Kan zij dan niet iemand in hare plaats zenden, die voor den winkel zorgt?” vroeg de buurvrouw weer;

„wij kunnen niet zonder kruidenierswaren, en moeten zeep en soda voor de wasch hebben.”

Vrouw Jansen begon hoe langer hoe harder te snikken, en riep den hemel aan tot getuige, wat zij voor hare familie en inzonderheid voor Johanna gedaan had.

„Probeer het dan op een andere manier,” ging de buurvrouw voort; „laat Willems dochtertje in den winkel komen om de thee en de suiker en alles af te wegen.

„Kleine Katrientje; zij is pas acht jaar; zij komt nauwelijks boven de toonbank uit!’

„Zij kan op een hoogen stoel achter de toonbank zitten; ze is een lief, handig meisje, dat er zeker plezier in zal hebben, en je zaken zoo goed mogelijk zal behartigen. David heeft het niet druk vandaag; hij zal er wel een oogje op houden, en Katrientje helpen om het geld te wisselen en te tellen. Weet je nog wel, dat Willem je ook in den winkel hielp, terwijl Johanna met de koorts lag en gij haar moest verplegen; hij zal toen niet veel ouder geweest zijn dan Katrientje nu is.”

„Ja, ik weet het nog als de dag van gisteren,” zei vrouw Jansen; „wat was Willem toch een aardige jongen, wat was hij gelukkig, dat hij mij kon helpen.”

Zij lag een poosje na te denken, en niettegenstaande de kamer donker gemaakt was, zag de buurvrouw, dat haar groote tranen langs de wangen liepen. Even later zeide zij met bevende stem:

„Ga Katrientje maar halen; maar laat David vooral in de buurt blijven om op alles toe te zien.”

„Zoo, zoo,” zei David, toen de buurvrouw hem den uitslag van hare bemoeiingen meedeelde, „ik dacht wel dat wij het gedaan zouden krijgen; vrouw Jansen is zoo kwaad niet als ze er wel uitziet en het bloed kruipt waar het niet gaan kan.”

Een half uurtje later zat Katrientje op een hoogen stoel achter de toonbank — denzelfden stoel, waar haar vader vroeger op zat, en woog de waren voor de klanten af. David hielp haar met rekenen en geld teruggeven, en als er zich moeilijkheden omtrent prijzen of andere dingen voordeden, ging zij naar de kamer van vrouw Jansen om haar om raad te vragen; het wegen en verkoopen ging het meisje al handig af en de zieke vond het een aangename afwisseling de kleine koopvrouw telkens eens bij zich te hebben en luisterde met ongeduld naar haar voetstappen op de trap. Arie durfde na de berisping, die hij van zijne tante ontvangen had, zich niet in den winkel te vertoonen; toch kon hij niet nalaten telkens met het kleintje eens een kijkje voor de deur te nemen en Katrientje herhaaldelijk te zeggen, hoe verwonderd moeder zou wezen haar achter de toonbank te vinden. 's Middags was het kleine meisje zoo vermoeid van de drukke bezigheden, dat zij op haar stoel in slaap viel. David nam haar werk dadelijk over.

„Mijn doel is toch bereikt,” zeide hij tot zichzelf; „ik hoop en verwacht, dat er nu eene verzoening tusschen de beide weduwen tot stand zal komen.”

HOOFDSTUK IX.

Marie Jansen was ten hoogste verwonderd, toen zij des avonds hoorde, dat Katrientje den geheelen dag in den winkel van vrouw Jansen was geweest om de

klanten te bedienen. Natuurlijk had zij van het ongeluk, haar tante overkomen, gehoord, en terwijl zij aan de waschtobbe stond, telkens nagedacht of het haar plicht niet was, de arme zieke eens te bezoeken, en te zien of zij haar ook helpen kon. Een zekere schroomvalligheid weerhield haar tot nu toe, maar nu Katrientje haar vertelde, hoe vriendelijk de oude vrouw met haar gepraat had, besloot ze er den volgenden morgen eens heen te gaan. Daar zij des avonds zeer vermoeid was van het wasschen ging zij dikwijls gelijktijdig met de kinderen naar bed, wat dien avond ook het geval was. Toen zij een uurtje geslapen had, werd ze wakker, doordat er eensklaps op de deur werd geklopt. Het was de vrouw van den timmerman, die riep:

„Kleed je haastig aan en ga naar vrouw Jansen; zij heeft je hoog noodig.”

„Heeft zij mij laten roepen?” vroeg Marie.

„Zij kan niemand meer laten roepen,” zeide de vrouw, „zij ligt voortdurend te ijlen en kent niemand meer. Zij weet niet eens, wie haar oppast; maar ik denk zeker, dat zij het aangenaam zal vinden iemand van de familie bij zich te hebben als haar bewustzijn terugkeert.”

Marie had geen verdere aanmoediging noodig; zoo snel mogelijk kleepte zij zich aan, en begaf zich op weg naar hare tante; de vrouw van den timmerman beloofde haar, bij de slapende kinderen te zullen blijven.

Onderweg bedacht zij zich nog eens, hoe goed de oude vrouw voor haar man geweest was, en verweet ze zich, dat ze geen enkele poging had aangewend om zich met hare tante te verzoenen.

„Het zal nu anders worden,” zeide zij tot zichzelf, „als God mij helpt zal het de arme zieke voortaan niet aan liefde en gezelligheid ontbreken.”

Deze gedachte gaf haar moed om den winkel door te gaan en de kamer van vrouw Jansen binnen te treden. De vrouw van den timmerman had gelijk; vrouw Jansen kende niemand meer. Zij zat, door kussens gesteund, overeind in bed; blijkbaar had zij harde koorts, want haar gelaat was hoogrood en zij haalde snel adem, terwijl ze onrustig heen en weer lag te woelen. Zij geleek in niets meer op de trotsche, met zorg gekleede vrouw van vroeger, zoodat Marie tot tranen bewogen werd, en niets kon zeggen dan:

„Arme oude tante; ik zal bij u blijven en voor u zorgen.”

Zij deed haar hoed en mantel af, en overreedde de buurvrouw, die als verpleegster dienst deed, naar huis te gaan om wat rust te nemen, hetgeen deze gaarne aannam, want vrouw Jansen was een lastige zieke, en de burens hadden al heel wat met haar afgetobd.

Marie was een handige verpleegster; zij schudde het bed een beetje op, en legde de kussens wat gemakkelijker; daarna verkoelde zij het hoofd van de patiënt met natte doeken, en overreedde haar om een kopje thee en eenig voedsel te gebruiken. De zieke lag nog steeds te ijlen en prevelde altijd door onverstaanbare woorden. Nu en dan was het mogelijk een woord te verstaan, maar Marie begreep volstrekt niet wat hare tante bedoelde. Eindelijk zeide de zieke:

„Het is toch zoo jammer van het lieve huisje en van de appelboomen, die Willem geplant heeft.”

„Wat bedoelt u toch?” vroeg Marie.

„Het is toch zoo jammer als Marie het lieve huisje moet verlaten om in een kleine kamer te gaan wonen, en ik had haar zoo goed kunnen helpen,” zei vrouw Jansen weer. Na deze ontboezeming volgde er allerlei

wartaal, waaruit niets op te maken viel, en had de lijderees verder een zeer onrustigen nacht.

Toen de dokter den volgenden morgen kwam, wachtte haar een nieuwe teleurstelling; een van de inwendige kwetsuren was zeer verergerd, en er moest zoo spoedig mogelijk een operatie plaats hebben. Hoewel de patiënt weggemaakt kon worden, was de operatie toch zeer bezwaarlijk voor haar, vooral omdat er zulke slechte dagen en hevige koortsen op volgden.

Het was een moeilijke tijd voor iedereen; in de eerste plaats voor de arme zieke; dan voor de buurvrouwen, die uitgeput waren van het waken en oppassen, en zelfs voor den dokter, die wel driemaal daags kwam en al het mogelijke deed om de zieke in het leven te houden. Marie was onvermoeid; zij week geen oogenblik van het ziekbed, en ging alleen des avonds enkele uren naar huis om wat rust te nemen; zij had een ander aangesteld om naar haar waschhuis te gaan, want zij had het hart niet de arme zieke te verlaten; zij wist zeker, dat Willem haar gaarne bij zijne tante gezien had als hij nog leefde, en zij wilde in zijn geest handelen.

Eenige dagen na de operatie verliet haar de koorts en kwam vrouw Jansen tot zich zelve.

„Wie is daar?” vroeg zij, op Marie wijzende, die bij de tafel iets voor haar stond klaar te maken.

„Willems weduwe,” antwoordde deze, „maar u mag nu niet praten; u moet eerst wat gebruiken.”

Maar de zieke was niet tot zwijgen te brengen en hernam: „Hoe lang ben je al hier geweest?”

„Den nacht voor de operatie ben ik gekomen.”

„En ga je nu niet weer weg?”

„Ik wil o, zoo gaarne bij u blijven, als het u ten minste helpt.”

„Je bent mij tot grooten troost; je moet altijd bij mij blijven en beloven, dat je mij nimmer zult verlaten.”

Dit was de eenige verzoening, die ooit tusschen de beide vrouwen plaats had, want vrouw Jansen was te zwak om veel te zeggen, maar het sprak nu vanzelf, dat Marie bij haar bleef en haar verder verzorgde. Er werd geen woord over Johanna gesproken. Toen deze hoorde, dat Marie bij hare tante was, kwam zij op een morgen aanrijden, en bood aan bij de oude vrouw te blijven en den winkel waar te nemen, maar de zieke ontving haar heel koeltjes en zeide, dat zij nu hare hulp niet meer noodig had, want Marie verpleegde haar zoo goed als het maar kon en David bediende de klanten. Johanna ging spoedig naar huis, en liet niets meer van zich hooren.

Katrientje bracht tusschen de schooltijden telkens een uurtje op de ziekenkamer door. Vrouw Jansen begon zich aan het meisje te hechten en zag telkens met verlangen naar haar komst uit, maar Arie en het kleintje kwamen nooit; Marie durfde hen niet laten komen, gedeeltelijk omdat zij vreesde, dat vrouw Jansen nog boos op Arie was en ook was zij bang, dat het te druk voor de zieke worden zou. Op zekeren morgen kwam Arie met het kleintje een boodschap doen voor de vrouw van den timmerman. Vrouw Jansen hoorde hem met David praten en zeide tegen Marie, dat zij eens boven moesten komen. Het kleintje was in het geheel niet verlegen, en liep dadelijk naar het bed om de oude vrouw een handje te geven, maar Arie dacht nog aan het voorgevallene met het gevogelte, en bleef heel bedremmeld bij de deur staan. De zieke knikte hem echter vriendelijk toe en wenkte hem nader te komen, wat Arie moed gaf.

„Je bent toch een beste jongen,” zei ze tegen hem, „je doet mij zoo aan je vader denken. Je meende het zoo kwaad niet met de ganzen en eenden, maar ik was onredelijk en boos; wat een hardvochtige, oude vrouw was ik toch om zoo verbitterd te zijn tegen mijn eigen vleesch en bloed.”

„Vader zeide, dat u niet hardvochtig waart,” viel Arie haar in de rede; „hij vond, dat u zoo eenzaam waart en behoefte aan gezelligheid had, en dat moeder met mij en met Katrientje en het kleintje naar u toe moest gaan om u wat op te vroolijken; maar toen had ik dat ongeluk met de eendjes, en vond moeder het beter nog maar wat te wachten.”

„Zeide hij dat werkelijk?” vroeg de zieke en een glans van vergenoegen kwam op haar gerimpeld gelaat. „Misschien zendt God je dan nu tot mij, evenals Hij je moeder gezonden heeft om mij op te passen.”

„God is liefde,” zei Arie ernstig; „Hij geeft alle mogelijke dingen; Hij gaf moeder werk, toen zij er Hem om vroeg en Hij laat Hendrik veel visch voor ons vangen; Hij zal uw been ook weer beter maken en ons allen te zamen gelukkig doen zijn.”

HOOFDSTUK X.

Toen Arie weg was, lag vrouw Jansen nog geruimen tijd over zijne woorden na te denken. Het vaste vertrouwen, dat hij op zijn kinderlijke manier in Gods liefde had, trof haar meer dan iets anders dit vroeger ooit gedaan had. Zij had nooit zoo nagedacht over die alles-

omvattende liefde Gods, die in de behoefte van alle schepselen voorziet; zij was door het leven gegaan zonder er bij stil te staan, wie toch de Gever van alle goede gaven is, en uit wiens hand wij armoede of rijkdom, ziekte, of gezondheid en alle lotgevallen ontvangen. Haar geheele leven was zij in den grond een zelfzuchtige vrouw geweest, en nu was ze tot nadenken gebracht; eerst door de zorgvuldige verpleging van Marie, en later door de eenvoudige woorden, die Arie in zijn onschuld tot haar gesproken had. Zij had al den tijd om er over na te denken; het gebroken been moest tweemaal gezet worden en toen genas het nog zeer langzaam; de dokter was zelfs bang dat het in het geheel niet genezen zou, daar vrouw Jansen al zoo bejaard was, maar na eenige weken kwam het toch voor het grootste deel terecht, en mocht zij haar bed weer verlaten.

In dien tusschentijd was Marie met hare kinderen bij haar komen inwonen. Vrouw Jansen kon hen geen oogenblik meer missen; zij was nu de beste vrienden met Arie en Katrientje, en vond het heerlijk, als het kleintje om haar heen speelde en op zijn manier tegen haar babbelde.

„Hij lijkt sprekend op mijn Willem,” zeide zij dan tegen Marie, die er niet weinig trotsch op was, dat hare kinderen nu zulk een groote plaats in het hart van de oude tante innamen.

De winkel was niet achteruit gegaan tijdens de ziekte van de eigenares; David had alles afgewogen en verkocht, en de zaken behartigd, alsof het zijn eigen winkel was; de oude man had er veel voldoening van, dat zijn list zoo goed was gelukt en de beide weduwen nu met elkander verzoend waren.

Eenigen tijd later verklaarde de dokter dat zijne pa-

tient genezen was en gaf haar verlof naar beneden te gaan. Marie was den heelen morgen druk bezig geweest met den winkel schoon te maken en op te ruimen, opdat alles er zoo behaaglijk mogelijk voor vrouw Jansen zou uitzien. Het was een echte dorpswinkel, en men zou onmogelijk alles op kunnen noemen, wat er zich in bevond: thee, suiker, spek, lucifers, zeep, kaarsen, blauwsel, boter, kaas, koekjes, bezems, speelgoed, tabak, peper en snuif, dit alles en nog veel meer was er voorhanden. Vrouw Jansen was opgetogen toen zij zag, dat alles zoo goed in orde was; zij bedankte David hartelijk, en zei nog eens tegen Marie, dat zij nu altijd met de kinderen bij haar moest blijven en nooit meer heengaan.

„Was Willem er nu nog maar,” ging ze voort, „dan zou er niets meer aan ons geluk ontbreken.”

Er ontbrak natuurlijk nog heel veel aan Marie's geluk; dagelijks begon zij het gemis van Willem meer te gevoelen; nu zij hem verloren had besepte zij eerst recht, wat zij in hem had bezeten, maar toch had zij alle reden God te danken voor Zijne zegeningen; Hij had haar gebed verhoord en voor haar en de kinderen gezorgd en hun meer gegeven dan ze noodig hadden. De goede verstandhouding met vrouw Jansen was haar niet alleen uit een stoffelijk oogpunt tot vreugde; zij wist, dat het eene groote begeerte van Willem geweest was, zich met zijne tante te verzoenen.

Het is eenige weken later; wij verplaatsen ons in den geest nog eenmaal op het strand van ons visschersdorp. Het had een paar dagen erg gestormd; de zee zag er nog zeer onstuimig uit, en de golven waren met witte kopjes van schuim bedekt; den geheelen dag had er een zware mist over de zee gehangen, maar tegen

den avond ging de wind liggen en brak er een winteravondzonnetje door de nevelen heen. Op het strand waren vele menschen bijeen; enkelen, zooals Marie Jansen, waren gekomen om de uitwerking van den laatsten storm te zien, maar de meeste vrouwen hadden een bepaald doel; hare echtgenooten en zonen bevonden zich op de haringbooten, die dien avond aan het binnenkomen waren. Aan den horizon zag men verscheidene schuiten, die langzaam naderbij kwamen. David haalde zijn verrekijker voor den dag om de vrouwen er door te laten zien, en Marie herinnerde zich, hoe zij op dien droevigen dag er ook door had getuurd in de hoop iets van de Carolina te ontdekken; met tranen in de oogen gaf zij den kijker aan eene vrouw, die naast haar stond en begaf ze zich huiswaarts. Zij had op niemand te wachten; de andere vrouwen bleven nog op het strand om de booten te zien aankomen; een paar kinderen kwamen haar tegemoet; zij hoorde hen roepen: „Daar komt vaders boot aan,” evenals Arie dat vroeger deed, en toen kwam het verlangen naar haar man sterker dan ooit tevoren bij haar op.

Dien avond heerschte er vreugde in vele woningen en menigeeen dankte God voor zijn behouden thuiskomst. In vele huizen zaten de bewoners nog langen tijd op, om elkaar te vertellen, wat zij tijdens hunne afwezigheid ondervonden hadden. In de buurt, waar Marie vroeger woonde, was alles donker; haar huisje was sedert weken gesloten; er hadden zich nog geen andere huurders aangemeld. De timmerman was nog aan den arbeid achter in zijn werkplaats; zijne vrouw had de blinden van de keuken gesloten en was bezig het avondeten te bereiden. Terwijl ze hiermee bezig was werd er op de deur geklopt en toen de vrouw open deed

zag zij een man, dien ze op het eerste gezicht volstrekt niet herkende, en die haar met bevende stem vroeg of Marie Jansen niet meer naast haar woonde.

„Het is Willem,” riep zij uit, toen hij meer in het licht kwam; „als ik niet zeker wist, dat hij dood is, moest het Willem wezen, maar nu kan het niet.”

„Het kan, Goddank, wel,” antwoordde de vreemdeling; „ik ben Willem Jansen, maar vertel mij nu eerst, wat er toch van mijne vrouw en kinderen geworden is; want tot mijn groote ontsteltenis zag ik, dat haar huis gesloten is.”

De vrouw deelde hem alles mede, wat Marie overkomen was, en dat zij nu bij hare tante inwoonde, en toen ging Willem aan het vertellen hoe hij, toen zijn beide makkers al over boord geslagen waren, nog eenigen tijd op zijne boot had rondgedobberd, en eindelijk door een vreemd schip was opgenomen. Hij had het eerst vreeselijk gevonden de Carolina aan haar lot over te laten maar de overweging, dat hij, indien hij op de boot bleef, gewis een prooi der woedende golven zou worden, had er hem toe doen besluiten. Het schip, dat hem opgenomen had, was op weg naar Oost-Indië en moest natuurlijk zijn weg vervolgen. In de Oost aangekomen, bleef hem niets anders over dan als matroos op een schip dienst te nemen en op die manier zijne terugreis te betalen.

Dit was gemakkelijker gezegd dan gedaan, daar iedere kapitein zijn vaste matrozen had, en niemand zin had hem voor niets mee te nemen. Hij schreef Marie een brief om haar te vertellen, wat er met hem gebeurd was, en dat hij bij haar terug hoopte te komen, zoodra er zich eene gelegenheid voordeed, maar dit schrijven kwam door het een of ander ongelukkig

toeval niet in hare handen. Eindelijk gelukte het hem werk te vinden op een Engelsch schip dat hem te Portsmouth bracht; van hieruit kon hij gemakkelijk de haringschuiten van zijn eigen dorp bereiken, die zich daar in dien tijd van het jaar bevonden, en zoo kwam hij eindelijk weer in zijne woonplaats aan. Had Marie het geweten, dat hij zich op een van die schuiten bevond, met welk verlangen zou zij dan naar het binnenkomen uitgezien hebben!

Nu was het zaak den beiden vrouwen de blijde tijding voorzichtig mee te deelen; Vrouw Jansen was nog zenuwachtig en zwak en de dokter had gezegd, dat alle aandoening vermeden moest worden. De timmerman ging dus naar den ouden David om hem te verzoeken de vrouwen op Willems komst voor te bereiden. Een half uurtje later trad David den winkel binnen, en vond de eigenares voor het eerst sedert hare ziekte weder achter de toonbank; hij zette zich neer op een vat, dat er stond en begon een praatje met haar te maken.

„Het doet mij genoegen, dat ik u weer hier zie,” begon de oude man; „ik had niet gedacht, dat je mij nog eens tabak zoudt verkoopen; je bent van den rand van het graf teruggekeerd.”

„Neen,” zeide vrouw Jansen, „ik dacht het zelf ook niet; het is door Marie dat ik hier nog ben.”

„Zeg dat niet, tante!” sprak deze. „De Heer verhoorde ons gebed en richtte u weder op. Uwe ziekte was het middel in Zijne hand, dat ons nader tot elkaar moest brengen; wij begrijpen dikwijls niet, wat Hij met ons voorheeft, maar als wij op Hem vertrouwen, ervaren wij ten slotte toch, dat God liefde is.”

„Ja,” zeide David, „dat heb ik ook menigmaal ondervonden en vanavond heb ik van eene gebedsverhooring

vernomen, die al ons bidden en denken ver te boven gaat.”

Nu begon hij den beiden vrouwen langzamerhand te vertellen, welk een verrassing haar wachtte, maar voor hij zijne mededeeling geëindigd had, ging de winkeldeur open en lag Willem in de armen van zijne vrouw en zijne tante.

Er kwam geen eind aan het vragen en vertellen. Arie en Katrientje werden door de ongewone drukte, die er in den winkel heerschte, wakker, en Arie waagde het uit zijn bedje te komen om even te kijken, wat er toch te doen was. Hij kon zijne oogen niet gelooven toen hij zijn vader zag en snelde met Katrientje naar hem toe.

Het groote nieuws had zich al op het dorp verspreid; vele bureu en vrienden kwamen hunne gelukwenschen aanbieden, onder anderen natuurlijk ook Hendrik. Willem Jansen bedankte Hendrik hartelijk voor alles, wat hij voor Marie gedaan had, en noodigde hem uit voortaan met hem samen op de Carolina te varen, welk aanbod deze gaarne aannam.

En zoo loopt ons verhaal ten einde. Willem en Marie bleven bij vrouw Jansen inwonen, die nu niet langer een knorrige oude vrouw was, omdat zij geleerd had lief te hebben in den waren zin van het woord; de drie kinderen droegen er ook ruimschoots het hunne toe bij, dat haar ouderdom niet vreugdeloos of eenzaam was.

De preek van Arie werd later nog dikwijls opgehaald in het beweldadigd gezin. En als er iets was, dat niet naar wensch ging, herinnerde men elkaar aan den tekst van den kleinen prediker en bemoedigde men elkander met de spreuk: „God is liefde.” Zoo werd ook hier de waarheid bevestigd, dat God zich uit den mond der kinderen en zuigelingen Zijn' lof heeft bereid.

